

**Bruxelles, 17 octombrie 2025
(OR. en)**

14082/25

**SOC 671
ANTIDISCRIM 97
FREMP 268**

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă: Secretariatul General al Consiliului

Destinatar: Delegațiile

Nr. doc. ant.: 13386/25

Subiect: Concluzii ale Consiliului privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități prin promovarea unei vieți independente

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind subiectul sus-menționat, aprobate de Consiliul EPSCO la reuniunea sa din 17 octombrie 2025.

Incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități prin promovarea unei vieți independente**Concluziile Consiliului****LUÂND NOTĂ DE URMĂTOARELE:**

1. Uniunea Europeană se întemeiază pe valorile demnității umane, libertății, egalității și respectării drepturilor omului și este hotărâtă să combată discriminarea, inclusiv pe motive de handicap, astfel cum se prevede în Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
2. În 2021, Consiliul Uniunii Europene a salutat și a aprobat Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 („Strategia UE privind persoanele cu dizabilități”)¹. Strategia sprijină punerea în aplicare a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH), care a fost încheiată de Uniune și ratificată de toate statele membre, precum și a Pilonului european al drepturilor sociale, în special a principiului 17 al acestuia, care evidențiază importanța incluziunii sociale și a egalității de șanse pentru persoanele cu dizabilități.
3. În Strategia UE privind persoanele cu dizabilități se afirmă că statele membre și toate instituțiile și agențiile UE ar trebui să ia în considerare nevoile persoanelor cu dizabilități când elaborează, pun în aplicare și monitorizează politicile, legislația și programele de finanțare, prin acțiuni specifice și integrarea nevoilor specifice ale acestor persoane în respectivele politici, acte legislative și programe de finanțare. De asemenea, strategia promovează o perspectivă intersecțională.

¹ Documentul 9749/1/21 REV1.

4. Dreptul la o viață independentă este consacrat la articolul 19 din CNUDPH, care le impune statelor părți să ia măsuri eficiente pentru a facilita accesul deplin al persoanelor cu dizabilități la dreptul la o viață independentă, precum și integrarea și participarea lor deplină în cadrul comunității. Orientările Comisiei privind viața independentă și incluziunea în comunitate a persoanelor cu handicap în contextul finanțării din partea UE („Orientările Comisiei privind viața independentă”) oferă recomandări practice statelor membre cu privire la utilizarea finanțării din partea UE pentru a sprijini investițiile și reformele structurale menite să promoveze viața independentă pentru persoanele cu dizabilități și să susțină eforturile depuse la nivel național și regional pentru a pune în aplicare CNUDPH.
5. Potrivit unor studii realizate în 2020²³, se estimează că peste un milion de persoane cu dizabilități având sub 65 de ani și peste două milioane de persoane cu dizabilități în vârstă de peste 65 de ani trăiesc în centre rezidențiale în UE. În ciuda progreselor înregistrate, statele membre nu se află la același nivel în ceea ce privește dezvoltarea condițiilor pentru o viață independentă. În consecință, numeroase persoane cu dizabilități se confruntă în continuare cu obstacole ce le împiedică să își exercite pe deplin dreptul de a alege și de a exercita controlul asupra deciziilor ce le privesc viața, inclusiv locul în care trăiesc, modul lor de viață și persoanele cu care coabitează. Prin urmare, sunt necesare eforturi suplimentare atât la nivelul UE, cât și la nivel național, pentru a se asigura faptul că persoanele cu dizabilități se bucură pe deplin de dreptul lor de a trăi în cadrul comunității în condiții de egalitate cu ceilalți.

² Comisia Europeană: Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune și Grammenos, S., *COVID-19 and persons with disabilities – Statistics on health, care, isolation and networking* (COVID-19 și persoanele cu dizabilități – date statistice privind sănătatea, îngrijirea, izolarea și stabilirea de contacte), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2021.

³ Din studii reiese că numărul copiilor, adulților și persoanelor în vârstă cu dizabilități din centrele rezidențiale a continuat să crească în ultimii ani: Eurofound, *Paths towards independent living and social inclusion in Europe* (Strategii pentru o viață independentă și incluziune socială în Europa), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2024.

6. Furnizarea adecvată, integrată și continuă de servicii comunitare de sprijin centrate pe persoană, cum ar fi asistența personală, asistența pentru luarea deciziilor și rețelele de sprijin, este esențială pentru integrarea deplină a persoanelor cu dizabilități în cadrul comunității și pentru a preîntâmpina izolarea sau segregarea față de comunitate. De asemenea, sunt necesare măsuri pentru a elimina barierele persistente care împiedică accesul persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate față de ceilalți, la serviciile și structurile comunitare destinate populației generale, inclusiv la locuri de reședință accesibile și nesegregate, care pot lua multiple forme, de la locuințe individuale la modalități de coabitare și diferite tipuri de contracte de închiriere.
7. Este esențial să se sprijine crearea de locuri de muncă de calitate și asigurarea unor condiții de muncă echitabile în sectorul îngrijirii, pentru a îmbunătăți profesionalizarea îngrijirii, a furniza servicii de îngrijire pe termen lung de calitate și a răspunde nevoilor de competențe și deficitului de forță de muncă. În același timp, recunoscând deopotrivă rolul semnificativ jucat de femei în calitate de îngrijitori informali, statele membre ar trebui să identifice mai bine îngrijitorii neprofesioniști și să îi sprijine în activitățile lor de îngrijire prin măsuri precum dreptul la repaus pentru îngrijitori și serviciile de sprijin.
8. Eforturile de asigurare a unei vieți independente a persoanelor cu dizabilități și a incluziunii acestora sunt îngreunate de barierele ce obstrucționează accesul la serviciile sociale și de asistență medicală, la educație și îngrijire timpurie, la educație și formare, la ocuparea unui loc de muncă, la cultură, sport și activități recreative în condiții egale cu celelalte persoane, inclusiv din cauza lipsei de accesibilitate și de amenajări corespunzătoare în aceste domenii. Din acest motiv, este important să se asigure că serviciile și structurile comunitare care sunt disponibile pentru populația generală sunt disponibile, în condiții de egalitate, și pentru persoanele cu dizabilități și că răspund nevoilor acestora. După cum se subliniază în CNUDPH, aplicarea principiilor de proiectare universală la crearea de noi servicii și medii promovează accesul egal pentru toți și reduce dependența de adaptări ulterioare.

9. Tehnologiile de asistare care au prețuri abordabile și soluțiile tehnologice inovatoare și accesibile joacă un rol crucial în crearea condițiilor pentru o viață independentă, de exemplu prin dezvoltarea și punerea la dispoziție a unor dispozitive și software-uri care facilitează comunicarea, mobilitatea și accesul la informații, prin furnizarea de îngrijire la domiciliu și la distanță pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv în zonele rurale și îndepărtate. În plus, realizarea accesibilității tehnologiilor și serviciilor informației și comunicațiilor, inclusiv prin dezvoltarea competențelor digitale, este o condiție prealabilă pentru a se asigura faptul că persoanele cu dizabilități își pot exercita drepturile, inclusiv dreptul la libertatea de exprimare, și pot trăi în comunitățile lor fără a le fi obstrucționată participarea la societate. În acest scop, Actul european privind accesibilitatea, susținut prin activitățile centrului AccessibleEU, contribuie la îmbunătățirea accesibilității în UE.
10. Situațiile de criză afectează în mod disproporționat persoanele cu dizabilități, exacerbând adeseori vulnerabilitățile și inegalitățile deja existente. Persoanele cu dizabilități continuă să se confrunte cu obstacole care le împiedică să beneficieze pe deplin de serviciile de intervenție de urgență și să aibă acces la acestea în condiții egale față de celelalte persoane; în plus, modul în care asistența este concepută și furnizată rămâne insuficient adaptat la nevoile lor. Abordarea acestei preocupări, inclusiv prin intermediul planurilor de urgență, joacă de asemenea un rol important în contextul înlesnirii unei vieți independente.
11. Măsurile de promovare a unei vieți independente ar trebui să țină seama de formele multiple și suprapuse de discriminare și defavorizare care pot afecta persoanele cu dizabilități. Îndeosebi femeile, copiii și persoanele în vârstă cu dizabilități se confruntă deseori cu obstacole, realități și nevoi diferite, fiind expuse unui risc crescut de excludere. Femeile și fetele cu dizabilități sunt adesea expuse unui risc mai mare de violență, vătămare sau abuz, neglijare sau tratament neglijent, maltratare sau exploatare. Promovarea participării lor depline și egale în toate domeniile și a dreptului lor de a trăi în cadrul comunității în condiții de egalitate cu ceilalți necesită, prin urmare, o atenție deosebită și măsuri adaptate pentru a răspunde nevoilor specifice ale acestora.

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE INVITĂ STATELE MEMBRE CA, în conformitate cu competențele care le revin și ținând seama de circumstanțele naționale:

12. Să elaboreze sau să îmbunătățească și mai mult măsurile de promovare a unei vieți independente a persoanelor cu dizabilități, în conformitate, după caz, cu Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 și în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute în CNUDPH, mai ales a celor prevăzute la articolul 19.
13. Atunci când elaborează politici, strategii și acțiuni, să se bazeze pe cunoștințele existente și pe bunele practici, ținând seama de abordarea reflectată în Orientările Comisiei privind viața independentă, în special în ceea ce privește utilizarea eficientă a finanțării UE pentru a promova viața independentă a persoanele cu dizabilități și, după caz, să se folosească de sprijinul oferit de centrul de resurse AccessibleEU.
14. Să sprijine intervențiile menite să le permită persoanelor cu dizabilități să trăiască independent în cadrul comunității, inclusiv asigurându-se că acestea dispun de locuri de reședință accesibile, la prețuri abordabile și nesegregate și oferind sprijinul necesar pentru a le permite să aibă o viață independentă, respectând totodată alegerile personale și ținând cont de situațiile și nevoile personale.
15. Să intensifice consultarea cu persoanele cu dizabilități și să promoveze implicarea activă a acestora la toate nivelurile în elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea acțiunilor și a politicilor care le privesc, inclusiv prin intermediul organizațiilor lor reprezentative.

16. Să promoveze accesibilitatea și caracterul abordabil al serviciilor de sprijin centrate pe persoană, cum ar fi asistența personală, tehnologia de asistare, tehnologiile și serviciile informației și comunicațiilor accesibile, asistența pentru luarea deciziilor și sistemele de sprijin organizate (de exemplu, sprijinul *inter pares*, centrele pentru o viață independentă și locuințele cu servicii de sprijin).
17. Să se asigure că serviciile puse la dispoziția populației generale sunt disponibile, accesibile, abordabile ca preț, incluzive și adaptate și pentru persoanele cu dizabilități, precum și că sunt furnizate în mod coordonat.
18. Să ofere formare prestatorilor de servicii pentru a facilita furnizarea de sprijin și de servicii centrate pe persoană în cadrul comunității, cu scopul de a sprijini viața independentă în conformitate cu CNUDPH.
19. Să informeze persoanele cu dizabilități, inclusiv cele aflate în prezent în centre rezidențiale și familiile acestora, cu privire la drepturile lor, prestațiile de care au dreptul să beneficieze și opțiunile lor în ceea ce privește locurile de reședință și să le ofere sprijinul și orientările necesare în procesul de luare a deciziilor, inclusiv prin planuri individuale și gestionarea fiecărui caz în parte.
20. Să sporească, dacă este necesar, disponibilitatea unor locuri de reședință abordabile ca preț, accesibile, incluzive, nesegregate și sigure în comunități, astfel încât să preîntâmpine fenomenul lipsei de adăpost și condițiile precare de locuit și să faciliteze viața independentă.

INVITĂ COMISIA EUROPEANĂ:

21. Să depună eforturi continue, ținând seama, după caz, de Observațiile finale, elaborate de Comitetul Organizației Națiunilor Unite pentru drepturile persoanelor cu handicap, privind rapoartele periodice combinate 2 și 3 ale Uniunii Europene, cu scopul de a promova și a asigura viața independentă atunci când prezintă inițiative și acțiuni în cadrul celei de a doua părți a Strategiei privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030, precum și să elimine orice lacune rămase la nivelul politicilor, respectând totodată pe deplin principiile subsidiarității și proporționalității și diversitatea sistemelor din statele membre.

22. Ca, atunci când pregătește inițiative și acțiuni, să consulte și să implice activ părțile interesate relevante, îndeosebi persoanele cu dizabilități prin intermediul organizațiilor lor reprezentative și al Platformei europene pentru persoanele cu dizabilități.
23. Să evalueze funcționarea pieței interne a tehnologiilor de asistare și necesitatea unor acțiuni suplimentare privind eligibilitatea și certificarea produselor pentru a îmbunătăți accesul la tehnologiile de asistare și a facilita libera circulație a acestora.
24. Să promoveze și să faciliteze consolidarea capacităților, învățarea reciprocă și schimbul de bune practici între statele membre, în cooperare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu dizabilități, astfel încât să se amelioreze înțelegerea abordării bazate pe drepturile omului în ceea ce privește incluziunea persoanelor cu handicap, baza de cunoștințe în domenii precum accesibilitatea și viața independentă, inclusiv asistența personală pentru persoanele cu dizabilități, precum și modalitățile de îmbunătățire a condițiilor de muncă în sectorul îngrijirii și de sprijinire a îngrijitorilor informal și a asistenților personali.
25. Să îmbunătățească disponibilitatea datelor defalcate pe sexe și să efectueze o analiză, cu implicarea Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), a Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE) și a Eurofound, referitoare la situația persoanelor cu dizabilități care trăiesc în diferite tipuri de locuințe în întreaga Uniune, inclusiv în ceea ce privește calitatea vieții și integrarea în comunitate, precum și costurile și beneficiile aferente, cu scopul de a aprofunda înțelegerea obstacolelor și a factorilor de succes pentru asigurarea unei vieți independente, ținând seama de alegerile, circumstanțele și nevoile personale.

26. Să facă eforturi în sensul integrării sistematice a aspectelor legate de dizabilități în conformitate cu CNUDPH în toate politicile UE și prin includerea, după caz, a unor măsuri privind accesibilitatea și incluziunea persoanelor cu dizabilități în cadrul unor strategii esențiale ale UE, cum ar fi Strategia europeană privind o Uniune a pregătirii, viitorul plan de acțiune privind punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, viitorul plan european pentru locuințe la prețuri accesibile, viitoarea strategie a UE pentru combaterea sărăciei, precum și cu ocazia elaborării unei viitoare strategii de sine stătătoare la nivelul UE privind egalitatea de gen pentru perioada de după 2025, astfel încât să asigure că acestea sunt favorabile persoanelor cu dizabilități și că țin cont de nevoia de a îndepărta barierele și de a combate discriminarea cu care se confruntă persoanele cu dizabilități.
27. Să elaboreze orientări cuprinzătoare privind modul de acțiune în situații de urgență, adaptate pentru toate tipurile de deficiențe (inclusiv fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale), și privind modul de asigurare a accesibilității și incluziunii, precum și privind formarea personalului care asigură prima intervenție pentru a recunoaște diferitele tipuri de deficiențe și a ști cum să acționeze în consecință.
-

Documente de referință

1. UE - nivel interinstituțional

Pilonul european al drepturilor sociale

Comisia Europeană: Secretariatul General, *European pillar of social rights* (Pilonul european al drepturilor sociale), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2017.

2. Legislația UE

Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, JO L 303, 2.12.2000, p. 16

Directiva (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public, JO L 327, 2.12.2016, p. 1

Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, JO L 151, 7.6.2019, p. 70

3. Consiliul Uniunii Europene

Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2022 privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar, 2022/C 476/01 (ST/13948/2022/INIT), JO C 476, 15.12.2022, p. 1

Concluziile Consiliului referitoare la Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 (9749/1/21 REV 1)

Concluziile Consiliului privind includerea persoanelor cu handicap pe piața muncii (15134/22)

Concluziile Consiliului privind Raportul special nr. 20/2023 al Curții de Conturi Europene – „Sprijinirea persoanelor cu dizabilități” (15575/23)

Concluziile Consiliului privind promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități prin încadrarea în muncă, amenajări corespunzătoare și readaptare (16543/24)

4. Parlamentul European

Strategia UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030 – Realizări și perspective”, Departamentul tematic pentru drepturile cetățenilor și afaceri constituționale, Direcția Generală Politici Interne, PE 767.095 – noiembrie 2024

5. Comisia Europeană

Comisia Europeană, Comunicarea intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030”, COM(2021) 101 final

Comisia Europeană, Orientări privind viața independentă și incluziunea în comunitate a persoanelor cu handicap în contextul finanțării din partea UE, C(2024) 7897 final

Comisia Europeană: Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune și Grammenos, S., *COVID-19 and persons with disabilities – Statistics on health, care, isolation and networking* (COVID-19 și persoanele cu dizabilități – date statistice privind sănătatea, îngrijirea, izolarea și stabilirea de contacte), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2021

Comisia Europeană: Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune, *Report on access to essential services in the EU – Commission staff working document*, (Raport privind accesul la serviciile esențiale în UE – document de lucru al Comisiei), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024

6. Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă

Eurofound, *Paths towards independent living and social inclusion in Europe*, (Strategii pentru o viață independentă și incluziune socială în Europa), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2024

7. Organizația Națiunilor Unite

Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap

Comentariul general nr. 5 (2017) al Comitetului CNUDPH privind articolul 19 – dreptul la o viață independentă și la integrarea în comunitate

Observații finale privind rapoartele periodice combinate 2 și 3 ale Uniunii Europene, Comitetul Națiunilor Unite pentru drepturile persoanelor cu handicap, CRPD/C/EU/CO/2-3
